Презентация

Орындаған:Қалымжанов.А
Қамшыбаев.Б

Мәдени өсімдіктер

Мәдени өсімдіктер – адамдар өздерінің әр түрлі қажеттілігін (*азықтық, талшықты, дәрілік, бояғыш, эфир майы, мал-азықтық, т.б.*) қанағаттандыру мақсатында өсіретін өсімдіктер. Мәдени өсімдіктердің пайда болуы адамзат мәдениетінің қалыптасуымен тығыз байланысты. Қытай) қанағаттандыру мақсатында өсіретін өсімдіктер. Мәдени өсімдіктердің пайда болуы адамзат мәдениетінің қалыптасуымен тығыз байланысты. Қытай мен Жапониядан) қанағаттандыру мақсатында өсіретін өсімдіктер. Мәдени өсімдіктердің пайда болуы адамзат мәдениетінің қалыптасуымен тығыз байланысты. Қытай мен Жапониядан күріш) қанағаттандыру мақсатында өсіретін өсімдіктер. Мәдени өсімдіктердің пайда болуы адамзат мәдениетінің қалыптасуымен тығыз байланысты. Қытай мен Жапониядан күріш, қонақ тары) қанағаттандыру мақсатында өсіретін өсімдіктер. Мәдени өсімдіктердің пайда болуы адамзат мәдениетінің қалыптасуымен тығыз байланысты. Қытай мен Жапониядан күріш, қонақ тары,қытай капустасы) қанағаттандыру мақсатында өсіретін өсімдіктер. Мәдени өсімдіктердің пайда болуы адамзат мәдениетінің қалыптасуымен тығыз байланысты. Қытай мен Жапониядан күріш, қонақ тары,қытай капустасы, бұршақ түрлері, құрма) қанағаттандыру мақсатында өсіретін өсімдіктер. Мәдени өсімдіктердің пайда болуы адамзат мәдениетінің қалыптасуымен тығыз байланысты. Қытай мен Жапониядан күріш, қонақ тары,қытай капустасы, бұршақ түрлері, құрма, апельсин, мандарин, шай, т.б. өсімдік түрлері; Индонезия) қанағаттандыру мақсатында өсіретін өсімдіктер. Мәдени өсімдіктердің пайда болуы адамзат мәдениетінің қалыптасуымен тығыз байланысты. Қытай мен Жапониядан күріш, қонақ тары,қытай капустасы, бұршақ түрлері, құрма, апельсин, мандарин, шай, т.б. өсімдік түрлері; Индонезия мен Үндіқытайдан) қанағаттандыру мақсатында өсіретін өсімдіктер. Мәдени өсімдіктердің пайда болуы адамзат мәдениетінің қалыптасуымен тығыз байланысты. Қытай мен Жапониядан күріш, қонақ тары,қытай капустасы, бұршақ түрлері, құрма, апельсин, мандарин, шай, т.б. өсімдік түрлері; Индонезия мен Үндіқытайдан нан ағашы, манго) қанағаттандыру мақсатында өсіретін өсімдіктер. Мәдени өсімдіктердің пайда болуы адамзат мәдениетінің

Толығырақ

Мәдени өсімдіктердің 50 тұқымдасқа жататын 25 мыңнан астам түрі белгілі (*барлық жоғары сатыдағы өсімдіктердің 10%-ын құрайды*). Бірақ өсімдік өнімдерінен алынатын қоректік заттардың негізін мәдени өсімдіктердің 20 шақты түрі ғана құрайды (*мысалы, күріш дүние жүзінде мекендейтін халықтың 2/3-сінің қоректік азығы болып саналады*). Өсімдіктерді мәдени жағдайда өсіру тас ғасырында басталды және олар бейберекет қолдан сұрыпталды. Кейін пайдалы өсімдіктер үй маңында (*ең бастысы мәдени өсімдіктердің ортасында*) өсіріле бастады. Халықтардың қоныс аударуы, теңіз арқылы алыс сапарларға шығу және сауда-саттық өсімдіктердің бір жерден екінші жерге алмасуын қамтамасыз етті. Жаңа жағдайға өсімдіктер тез бейімделіп, соның нәтижесінде мәдени өсімдіктердің жаңа түрлері пайда болды. Қола) өсіріле бастады. Халықтардың қоныс аударуы, теңіз арқылы алыс сапарларға шығу және сауда-саттық өсімдіктердің бір жерден екінші жерге алмасуын қамтамасыз етті. Жаңа жағдайға өсімдіктер тез бейімделіп, соның нәтижесінде мәдени өсімдіктердің жаңа түрлері пайда болды. Қола дәуірінде егіншіліктің қарапайым түрі дамыды. Кейінірек өсімдіктердің алуан түрін шығару үшін жасанды будандастыру қолға алынды. Сондықтан қазіргі кездегі мәдени өсімдіктердің басым көпшілігі мыңдаған жылдар бойына қолдан өсірілді. Олардың ішінде ең ежелгі өсімдік түрлеріне – жүгері) өсіріле бастады. Халықтардың қоныс аударуы, теңіз арқылы алыс сапарларға шығу және сауда-саттық өсімдіктердің бір жерден екінші жерге алмасуын қамтамасыз етті. Жаңа жағдайға өсімдіктер тез бейімделіп, соның нәтижесінде мәдени өсімдіктердің жаңа түрлері пайда болды. Қола дәуірінде егіншіліктің қарапайым түрі дамыды. Кейінірек өсімдіктердің алуан түрін

Түрлері

Әдетте өте көп түрден тұратын туыстардың мәдени өсімдіктерке айналған түрлері аса көп емес. Мысалы, 200 түрден тұратын зығыр туысының 1 түрі ғана, 70 түрден тұратын күнбағыс туысының 2 түрі ғана мәдени өсімдіктер қатарына жатады. Осы күнгі мәдени өсімдіктердің шығу тегі әр түрлі. Олардың кейбіреуі жабайы өсімдіктерден шықса (*бірақ өздері жабайы түрде өспейді*), екіншілері будандастыру жолымен алынған (*мысалы, рапс – жапырақты капуста мен қышабастың буданы, т.б.*), ал малазықтық өсімдіктердің көбі әлі күнге дейін жабайы түрде өседі. мәдени өсімдіктер – қолдан сұрыптаудың нәтижесі. Сондықтан мәдени өсімдіктердің жаңа түрлерін (*әсіресе малазықтық, дәрілік, тех.*) алу жылдан-жылға жалғасуда, жаңа түрлерді алу – генетиканың (*селекцияның*) жетістіктеріне негізделген. мәдени өсімдіктер жабайы өсімдіктерден өте көп ерекшеліктерімен ажыратылады. Олар өздерінің табиғи ареалдары болмағандықтан, шыққан ортасынан басқа жерге тарала алмайды. мәдени өсімдіктердің физиол. ерекшеліктерін, биохим. құрамын және тіршілік ортасын зерттеу, олардың жаңа сорттарын алуда маңызы зор. Жер шарында халық санының көбеюіне байланысты олардың қажеттілігін қанағаттандыру үшін (*жыл сайын 1,2 млрд. т астық дақылы керек*), мәдени өсімдіктер егілетін алқаптардың көлемін ұлғайтып, шөл және шөлейтті жерлерді, биік тау алқаптарын пайдаға жарату қажет. Осыған байланысты тосын (*экстремалды*) жағдайларға төзімді мәдени өсімдіктердің жаңа түрлерін алу маңызды мәселенің бірі болып саналады.